

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Факультету іноземних мов

доц. Колісниченко Т.В.

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА СИНЕРГЕТИКА

(назва навчальної дисципліни)

вibіркова

(обов'язкова/вibіркова)

Освітньо-професійна програма	Філологія
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) – доктор філософії
Факультет	іноземних мов
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація та синергетика» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №5 від «27» квітня 2022 р.).

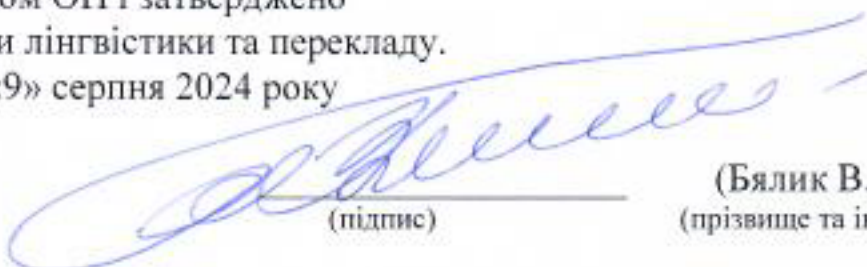
Розробник: Бялик Василь Дмитрович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лінгвістики та перекладу

Викладач: Бялик Василь Дмитрович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лінгвістики та перекладу

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри лінгвістики та перекладу.

Протокол № 1 від «9» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Бялик В.Д.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов.

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради факультету

(підпис)

(Беженар І.В.)
(прізвище та ініціали)

Пояснювальна записка

Метою викладання дисципліни «Міжкультурна комунікація та синергетика» є ознайомлення здобувачів зі станом наукового знання у цій галузі й подальше формування їх навичок наукового мислення та вмінь аналізу емпіричного матеріалу.

Основні завдання вивчення дисципліни «Міжкультурна комунікація та синергетика» полягають у тому, щоб

- визначити об'єкт, предмет, мету й завдання дисципліни «Міжкультурна комунікація та синергетика» та з'ясувати її місце серед інших мовознавчих наук;
- ознайомити здобувачів із традиційними та новітніми методами наукового пошуку у галузі міжкультурної комунікації та синергетики;
- охарактеризувати інструменти теоретичного опису міжкультурної комунікації та синергетики;
- скерувати здобувачів на самостійний пошук релевантних наукових джерел, їх критичний аналіз та вироблення власного погляду на досліджувані проблеми;
- сформувати в молодих науковців навички роботи з емпіричними даними;
- розвивати в аспірантів теоретико-гіпотетичне мислення;
- формувати навички екстраполяції основних мовознавчих понять на суміжні дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

Знати: об'єкт та предмет дисципліни «Міжкультурна комунікація та синергетика», її мету та завдання відповідно до напрямів наукової граматичної думки; місце теоретичної граматики серед інших лінгвістичних дисциплін; актуальні напрями розвитку граматичної теорії.

вміти: лінгвістично коректно мислити; самостійно аналізувати граматичний матеріал; узагальнювати інформацію з різних наукових джерел.

Компетентності, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає узагальнення та глибоке переосмислення наявних та створення нових комплексних знань і професійних практик. Здатність здійснювати наукові проекти інтегрованого типу на рівні поєднання освітніх компонентів мовознавчих та літературознавчих напрямків досліджень.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опорами на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

4 ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 5. Здатність на високому рівні застосовувати методи наукового аналізу, структурувати мовний матеріал з урахуванням традиційних і новітніх методологічних принципів і засад.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – мовознавства.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української мови.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної специфіки.

ФК 14. Здатність опановувати методологічні та методичні аспекти сучасної наукової термінології та технології термінотворення.

ФК 15. Здатність використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного українського та зарубіжного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ФК 16. Здатність використовувати традиційні та новітні методи наукового пошуку в галузі міжкультурної комунікації та лінгвосинергетики.

ФК 21. Здатність інтерпретувати мовні факти, пов'язані з контактуванням мов, інтерференцією та змішуванням мов, диглосією та білінгвізмом.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здатність аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Здатність застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Уміння формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Уміння аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Уміння визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Уміння визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Уміння вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Уміння застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Уміння демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміння конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних принципів.

ПРН 25. Уміння підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 27. Уміння аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін.

ПРН 28. Уміння визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

ПРН 33. Уміння аналізувати й оцінювати заходи мовної політики, прогнозувати їхні наслідки тощо.

ПРН 34. Уміння практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	2	3	90	20	10					60	залік
Заочна	1	2	3	90	20	10					60	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Міжкультурна комунікація												
Тема 1. Передумова виникнення і напрями розвитку дисципліни «Міжкультурна комунікація».	9	2	1			6	9	2	1			6	
Тема 2. Форми та види комунікації як простір реалізації комунікативного стилю.	9	2	1			6	9	2	1			6	

Тема 3. Дослідження феномена комунікації у сучасній лінгвістичній науці.	9	2	1		6	9	2	1		6
Тема 4. Теорія комунікації як інтегративна сфера знань.	9	2	1		6	99	2	1		6
Тема 5. Основні підходи до розуміння терміна «Міжкультурна комунікація».	9	2	1		6	9	2	1		6
Разом за ЗМ1	45	10	5		30	45	10	5		30
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. (Назва)									
Тема 1. Поняття лінгвосинергетики як методологічної основи дослідження тексту.	9	2	1		6		9	1		6
Тема 2. Дискурсивна синергетика «живого» слова.	9	2	1		6		9	1		6
Тема 3. Актуалізація синергетичного підходу у сучасних лінгвістичних дослідженнях	9	2	1		6		9	1		6
Тема 4. Принципи синергетики як методологія дослідження словотвірної системи.	9	2	1		6		9	1		6
Тема 5. Моделювання історії мови як синергетичного процесу	9	2	1		6		9	1		6
Разом за ЗМ 2	45	10	5		30		45	10		30
Усього годин	90	20	10		60		90	20		60

Тематика семінарських занять

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1		

2		
3		

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1	Поняття міжкультурної комунікації.	1
2	Основні підходи до визначення міжкультурної комунікації.	1
3	Структура міжкультурної комунікації: причини, форми, види, типи і результати комунікації.	1
4	Філософські підвалини синергетики.	1
5	Об'єкт і предмет синергетики.	1
6	Завдання синергетики.	1
7	Концептуально-методологічні основи лінгвосинергетики.	1
8	Багатовимірність синергетики.	1
9	Завдання і основні дослідницькі вектори лінгвосинергетики.	1
10	Синергетичні засади лінгвістичних досліджень в лексиці.	1

Тематика лабораторних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1		
2		
3		

Самостійна робота здобувача

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Граматики і типологія: Універсалії та варіації.	6
2	Генеративна граматики та синтаксичні структури.	6
3	Функціональна граматики: інформаційна структура та дискурс – аналіз.	6
4	Емерджентна граматики: граматики як динамічний процес.	6
5	Граматики залежностей і синтаксичні зв'язки.	6
6	Когнітивна граматики: концептуалізація та значення.	6

7	Системна функціональна граматики (СФГ) та аналіз тексту.	6
8	Корпусно-орієнтовані підходи до граматики.	6
9	Мінімалістична програма та економічні принципи.	6
10	Граматики як мережа вивчених конструкцій і шаблонів.	6

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
1	...	
2	...	

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення здобувачем мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати в результаті вивчення дисципліни складає 100 балів, з них: 60 балів складають поточні види контролю і 40 балів – підсумковий контроль (іспит).

Кількість балів за один модуль дорівнює сумі балів, отриманих за засвоєння тем Модуля 1 та Модуля 2 відповідно (усні відповіді, доповіді із презентаціями, тестові завдання). Максимальна кількість балів за Модуль 1 складає 30 балів; за Модуль 2 – 30 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати у межах підсумкового контролю, складає 40 балів – 10 балів за тест і 30 балів за відповіді на питання. Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю заліку) – до 40 балів.

Здобувач, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість: а) не складати залік та отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку; б) складати залік з метою підвищення свого рейтингу за цією навчальною дисципліною.

Якщо здобувач набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Критерії оцінювання видів робіт поточного контролю (з урахуванням самостійної роботи)

Критерії оцінювання **усних відповідей** під час здійснення поточного контролю на семінарських заняттях з дисципліни (в межах модулю)

5 балів	Здобувач демонструє високий рівень володіння матеріалом під час висвітлення та обговорення питань, наводить логічно структуровану відповідь щодо викладу подій художнього тексту, застосовуючи широкий спектр лексичного матеріалу, запропонованого для вивчення; вичерпно розкриває зміст питання і наводить відповідні приклади; коректно і влучно використовує різноманітні лексичні одиниці в ситуаціях усного спілкування; правильно і швидко відповідає на запитання викладача; робить не більше 2 мовних помилок та виправляє їх самостійно.
---------	---

4 бали	Здобувач логічно структурує відповідь, достатньою мірою володіє лексико-граматичним матеріалом; розкриває зміст питання, виклавши його логічно і послідовно, наводить відповідні приклади; переказ тексту відповідає оригінальному тексту художнього твору, у вірному контексті вживає фразові одиниці та лексично-граматичні структури, адекватно використовує лексичні одиниці в ситуаціях усного спілкування; правильно відповідає на запитання викладача; робить не більше 4 мовних помилок.
3 бали	Здобувач дещо нелогічно структурує відповідь і не наводить достатньо прикладів; не повністю розкриває зміст питання; демонструє задовільне володіння лексико-граматичним матеріалом; дещо некоректно використовує лексичні одиниці в ситуаціях усного спілкування; правильно відповідає на запитання викладача; припускається не більше 7 мовних помилок.
2 бали	Здобувач логічно не структурує відповідь і не наводить достатньо прикладів; частково розкриває зміст питання; демонструє низький рівень володіння лексико-граматичним матеріалом; неправильно відповідає на 1 запитання викладача; припускається 8 мовних помилок.
1 бал	Здобувач логічно не структурує відповідь і не наводить прикладів; не розкриває зміст питання; використовує одноманітні лексико-граматичні структури; неправильно відповідає на 2 і більше запитань викладача; припускається 9 і більше мовних помилок.

Критерії оцінювання доповідей із презентаціями на семінарських заняттях (максимально – 3 бали).

3 бали	Здобувач вичерпно висвітлює тему презентації; наводить адекватні приклади (1,5 б.), правильно та швидко реагує на запитання викладача; допускає не більше 1-3 мовних помилок та виправляє їх самостійно (1 б.), дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
2 бали	Здобувач недостатньо вичерпно висвітлює тему презентації; наводить не цілком адекватні приклади (1 б.), правильно та швидко реагує на запитання викладача; допускає не більше 1-5 мовних помилок, які виправляє самостійно та 1-3 помилки, які виправляє викладач (0,5 б.), дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
1 бал	Здобувач невичерпно висвітлює тему презентації; наводить не цілком адекватні приклади (0,5 б.), правильно, але повільно реагує на запитання викладача; допускає близько 10-12 мовних помилок (0,5 б.), не дотримується терміну виконання завдання (0 б.);
0 балів	Здобувач не висвітлює тему презентації, не наводить адекватні приклади, не дотримується терміну виконання завдання.

Критерії оцінювання тестових завдань

5 балів	90-100% відповідей вірні
4 бали	70-89% відповідей вірні.
3 бали	50-69% відповідей вірні.

2 бали	35-49% відповідей вірні
1 бал	11-34% відповідей вірні.
0 балів	0-10% відповідей вірні.

Критерії оцінювання тесту - модуль-контроль (залік).

Кількість правильних відповідей	40/3 8	36/3 4	32/3 0	28/26	24/22	20/1 8	16/1 4	12/1 0	8/6	4/2	1/0
Бали	20/1 9	18/1 7	16/1 5	14/13	12/11	10/9	8/7	6/5	4/3	2/1	0,5/0

Критерії оцінювання усних відповідей - модуль-контроль (залік)

Бали	Характеристика відповіді
10-9	Здобувач вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить різноманітні адекватні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обгрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
8-7	Здобувач достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь містить незначні неточності та помилки;
6-5	Здобувач неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
4-3	Здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить деякі значні неточності та помилки;
2-1	Здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить велику кількість значних помилок.
0	Здобувач не дає відповіді на питання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою

90-100	Зараховано	A	відмінно
80-89		B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69		D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

1. Теоретичні основи міжкультурної комунікації

1. Що таке міжкультурна комунікація і які її основні завдання?
2. Які ключові теорії міжкультурної комунікації існують?
3. Як культура впливає на процеси комунікації?
4. Що таке культурні моделі сприйняття реальності?
5. Які основні виклики міжкультурного спілкування?

2. Синергетика в комунікації

6. Що таке синергетика і як вона застосовується у вивченні комунікації?
7. Як нелінійність впливає на процеси комунікації?
8. Яка роль відкритих систем у синергетичній моделі комунікації?
9. Що таке флуктуації у комунікативних системах?
10. Як принцип самоорганізації проявляється у міжкультурному спілкуванні?

3. Культурні концепти та комунікативні стилі

11. Як розрізняються висококонтекстні та низькоконтекстні культури?
12. Що таке культурні сценарії та як вони впливають на спілкування?
13. Як концепція «лиця» (face) впливає на міжкультурну взаємодію?
14. Які комунікативні стратегії використовуються в різних культурах?
15. Як стиль комунікації відрізняється в індивідуалістичних і колективістських суспільствах?

4. Вербальна та невербальна комунікація

16. Як мова формує міжкультурне спілкування?
17. Що таке культурний контекст у мовленні?
18. Як невербальна комунікація відрізняється у різних культурах?
19. Які основні особливості мови тіла в міжкультурному контексті?
20. Як етикетні формули різних культур впливають на міжкультурне порозуміння?

5. Конфлікти в міжкультурній комунікації

21. Які основні причини міжкультурних конфліктів?
22. Як ефективно вирішувати міжкультурні конфлікти?
23. Що таке стратегія уникнення в міжкультурному спілкуванні?

24. Як принципи медіації застосовуються в міжкультурних конфліктах?
25. Які стратегії ведення переговорів у міжкультурному середовищі?

6. Інтеркультурна компетенція

26. Що таке міжкультурна компетентність і як її розвивати?
27. Які ключові складові міжкультурної компетентності?
28. Як емпатія впливає на міжкультурне спілкування?
29. Яка роль толерантності у міжкультурному діалозі?
30. Як можна оцінити рівень міжкультурної компетенції?

7. Глобалізація та міжкультурні процеси

31. Як глобалізація впливає на міжкультурну комунікацію?
32. Що таке культурна гомогенізація і культурна гібридизація?
33. Як соціальні мережі змінюють міжкультурну комунікацію?
34. Які виклики постають перед міжкультурною комунікацією в епоху цифровізації?
35. Як міжкультурна комунікація пов'язана з політикою і економікою?

8. Синергетичні моделі комунікації

36. Як синергетичний підхід може пояснити розвиток мов?
37. Що таке точка біфуркації у комунікаційних процесах?
38. Як принцип самоорганізації працює в соціальних мережах?
39. Які особливості нелінійної динаміки міжкультурних контактів?
40. Як синергетика пояснює адаптацію до нових культурних середовищ?

9. Етика та мораль у міжкультурній комунікації

41. Яка роль етики в міжкультурній комунікації?
42. Як моральні цінності впливають на міжкультурну взаємодію?
43. Які принципи етичної комунікації важливі у міжкультурному контексті?
44. Як повага до культурних традицій сприяє ефективному спілкуванню?
45. Чому важливо уникати стереотипів у міжкультурному діалозі?

10. Прикладні аспекти міжкультурної комунікації

46. Як знання міжкультурної комунікації може допомогти у дипломатії?
47. Як міжкультурна комунікація впливає на бізнес?
48. Як навчати міжкультурної комунікації в освітньому середовищі?
49. Які особливості міжкультурного перекладу?
50. Як синергетичний підхід може бути застосований у міжнародних відносинах?

Методи та освітні технології навчання У рамках навчальної дисципліни «Сучасні теорії граматики» застосовуються різноманітні освітні технології та методи навчання і викладання для досягнення ефективного результату. Деякі з них включають:

- Інтерактивні методи: використання дискусій, групових завдань, рольових ігор для залучення Здобувачів та створення атмосфери взаємодії.
- Проектне навчання: Здобувачі можуть працювати над проектами, які вимагають досліджень, аналізу та представлення результатів.

- Використання технологій: включення комп'ютерних програм, інтернет-ресурсів (платформи Moodle, Google Classroom), відео- та аудіоматеріалів для збагачення процесу навчання та роботи з текстами.
- Контекстне навчання: застосування матеріалу у реальних контекстах для кращого розуміння та застосування вивченого.
- Індивідуальний підхід: врахування індивідуальних потреб та рівня підготовки Здобувачів, щоб забезпечити оптимальне навчання.
- Асоціативні та візуальні засоби: використання мейд-мап, схем, картинок для систематизації та уявлення інформації.

Серед інших методів можемо додати такі: пояснювально-ілюстративні; репродуктивно-продуктивні; пошуково-творчі; проблемно-пошукові; практико-операційні; інтерактивні; рефлексивно-аналітичні; евристичні; метод самостійної роботи.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і здобувача) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи здобувачів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Київ : Академія, 2009.
2. Домброван Т. І. Синергетична модель розвитку англійської мови. (Автореф. дис. д-ра. філол.наук). Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса, 2013.
3. Лінгвосинергетика : Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Л. С. Піхтовнікова, Т. І. Домброван, С. М. Єнікєєва, О. О.Семенець; За загальною редакцією проф. Л. С. Піхтовнікової. Х. : ХНУ імені В. Н.Каразіна, 2018.
4. Dombrovan T. I. Linguistic synergetics: origin, key concepts and application. Записки з романо-германської філології, (2), 2016. С. 95-107.
5. Dombrovan T. An Introduction to Linguistic Synergetics / T. Dombrovan. Cambridge Scholars Publishing, 2018.
6. Haken H. Synergetics. An Introduction. (Springer Series in Synergetics) / H. Haken. Berlin : Springer-Verlag, 1977.
7. Haken H. Information and Self-organization: A Macroscopic Approach to Complex

- Systems. (Springer Series in Synergetics) / H. Haken. Berlin: Springer-Verlag, 2000.
9. Haken, H. Synergetics. Berlin, Heidelberg, New York: Springer, 1978.
9. Köhler, R. Zur linguistischen Synergetik. Struktur und Dynamik der Lexik. Bochum: Brockmeyer, 1986.
10. Köhler, R. Elemente der synergetischen Linguistik. Glottometrika 12, 1990. Pp. 179-188.
11. Kravchenko N. H. Extrapolation of the synergetic paradigm into modern linguistic science. Science and Education a New Dimension. Philology, VII (194), 2019. Pp. 46
12. Suyunova G. S. Interethnic and intercultural communications: extra-linguistic aspect. GISAP. Philological sciences. 2014. No 5. С. 9-11.
13. Zotova-Sadylo O. Intercultural communicative skills: progress analysis. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. 2019. Вип. 5. С. 33-39.

Додаткова

1. Льовкіна О. Ідейні витoki тектології Олександра Богданова: історико-філософський контекст / О. Льовкіна // МАГІСТЕРІУМ. Вип. 39 : Історико-філософські студії. 2010. С. 67–71.
2. Піхтовнікова Л. С. Стилiстика і синергетика дискурсу // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : [кол. Монографія] / за загальн. ред. І. С. Шевченко. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. С. 29–35.
3. Піхтовнікова Л. С. Самоорганізація дискурсу: синергетичні принципи і підходи до лінгвістичного аналізу // Сучасні фундаментальні теорії та інноваційні практики навчання іноземної мови у ВНЗ : колективна монографія / за ред. В. Г. Пасинок. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. С. 218–231.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О. О. Селіванова. Полтава : Довкілля-К, 2008.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія.. Полтава : Довкілля-К, 2006.
6. Синергетика в филологических исследованиях : монография / Т. И. Домброван, С. М. Еникеева, Л. С. Пихтовникова и др. ; под общ. ред. проф. Л. С. Пихтовниковой. Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015.
7. Захарчук Н. В. Проблема культури та міжкультурної комунікації у філософсько-соціологічному аспекті // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка: Зб. наук. праць. 2008. №3(24). С. 174–178.
8. Скубішевська Т. С. Роль мовних стратегій у міжкультурній комунікації . *Мультиверсум: Філософський альманах*. 2004. №43. С. 57–64.
9. Білий О. В. Глобалізація і культурна ідентичність: український вимір. Київ : Наукова думка, 2018.
10. Гавриш М. М. Невербальна комунікація: мовчання як соціальний знак *Матусь. Мова і суспільство*. 2015. Вип. 6. С. 97–102.

11. Гродська Е. Б. Глобалізація і культурна ідентичність: два вектори глобалізаційних процесів. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. No 3(1). С. 40–43.
12. Колінько М. В. Міжкультурна комунікація: топологічний вимір : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2019.
13. Кравець М. С. Культурологія. Розвиток культури в інформаційному вимірі : підручник. Львів : Новий Світ2000, 2019.
14. Кучеренко О. Ф., Греул О. О. Вербальна та невербальна міжкультурна комунікація у процесі навчання арабських студентів. Викладання мов у вищ. навч. закл. освіти на сучас. етапі. Міжпредмет. зв'язки : наук. дослідж., досвід, пошуки: зб. наук. пр. 2016. Вип. 29. С. 70–79.
15. Лакуша Н. М. Культурна глобалізація вищої освіти: перспектива чи загроза? *Постнекласичні дослідження*. 2016. No 33. С. 167–177.
16. Макарук Л. Синтез вербальних та невербальних засобів у сучасній англійській комунікації. Актуальні питання іноземної філології. 2015. No 2. С. 138–142.
17. Махній М. Етнопсихологія і міжкультурна комунікація. Чернігів, 2015.
18. Нікітенко В. О. Освіта, культура і туризм як чинники креативного розвитку особистості в умовах інноваційноінформаційного суспільства : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2020.
19. Пілішек С. О. Міжкультурне спілкування як складова професійного спілкування іноземною мовою у міжкультурному середовищі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2016. вип. 141. С. 163–166.
20. Святненко І. О. Гендерна культура України: культурологічний та соціо-системологічний аспекти : монографія. Київ : Меркьюрі-Поділля, 2020.
21. Струтинський Б. Д. Інформаційно-культурна глобалізація як феномен сучасного стану цивілізаційних трансформацій. Мистецтвознавчі записки. 2019. вип. 35. С. 66–71.
22. Ушакова Н. І. Міжкультурна комунікація в університетському освітньому просторі : монографія. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019.
23. Ущатовська І. В. Етнокультурне маркування невербальних кодів простору та часу. Філол. трактати. 2016. 8, No 2. С. 160–165.
24. Фабрика А. А. Культурна глобалізація на сучасному етапі: ключові тенденції. Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. 2015. No 2. С. 130–134.
25. Хашиєва Л. В. Колективні ідентичності в глобальному суспільстві: конкуренція альтернативних моделей. Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Сер. Філософія. 2015. No 4. С. 73–79.
26. Чікарькова М. Сучасна культура. Проблеми аксіології і термінології : монографія. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2018.

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне електронне забезпечення.

Intercultural Communication

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=RXwxg-6dUbE>

Cultural identity, power, and privilege

<https://www.youtube.com/watch?v=3G1gZun541E>

Introduction to Interpersonal Communication

<https://www.youtube.com/watch?v=y9OKZa-ywtk>

Introduction to Communication

<https://www.youtube.com/watch?v=->

[RPMY53jS1w&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5](https://www.youtube.com/watch?v=-RPMY53jS1w&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5)

Course Teaser

<https://www.youtube.com/watch?v=->

[RPMY53jS1w&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=1](https://www.youtube.com/watch?v=-RPMY53jS1w&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=1)

What is Communication?

<https://www.youtube.com/watch?v=a94Fa01j680&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFX>

[PmjFHvDZII5&index=2](https://www.youtube.com/watch?v=a94Fa01j680&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=2)

Learning Objectives

<https://www.youtube.com/watch?v=yC19hPnJTm8&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMF>

[XPmjFHvDZII5&index=3](https://www.youtube.com/watch?v=yC19hPnJTm8&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=3)

Course Assignments

https://www.youtube.com/watch?v=l7Qx_N2MSXg&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfM

[FXPmjFHvDZII5&index=4](https://www.youtube.com/watch?v=l7Qx_N2MSXg&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=4)

Course Design and Resources

<https://www.youtube.com/watch?v=jE7y->

[IDmQng&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=5](https://www.youtube.com/watch?v=jE7y-IDmQng&list=PLH99EwyQJliwYqVh7dfMFXPmjFHvDZII5&index=5)

Synergetic Language Matrix. Parts of Speech

<https://www.youtube.com/watch?v=nsgdITNqhb8>

Synergetic • what is SYNERGETIC definition

<https://www.youtube.com/watch?v=VhCcHPW6VWE>

The Ancient Wisdom of Synergetics

<https://www.youtube.com/watch?v=81ov7eDy52c>

Synergetics Livestreams (24 videos)

<https://www.youtube.com/watch?v=8RfzqaFuXFY&list=PL36GDzgaklWrnFimKCXb7e>

[iUoLpEHqxnH3](https://www.youtube.com/watch?v=8RfzqaFuXFY&list=PL36GDzgaklWrnFimKCXb7eiUoLpEHqxnH3)